Het Sovjet-radiosignaal dat na 40 jaar zweeg

11 december 2025

Een mystiek signaal schalt door de ether. Al vanaf de 1970-er jaren, de tijd dat de Sovjet Unie nog 19 jaar achter het IJzeren Gordijn schuil zou gaan. Op 4625 kHz klinkt een saai mechanisch gezoem, eindeloos, dag en nacht, winter en zomer. Al decennia. Het geluid is stabiel, bijna hypnotisch. Soms valt het weg. Dan wordt de toon onderbroken door een stem: *“ik ben 143. Geen antwoord ontvangen.”* Dit schrijft RT.com.

Niet bekend is wie achter deze zender zit of wat de bedoeling van het signaal en de spaarzame woorden is. Bij radio-amateurs is het signaal bekend als ‘de zoemer’.

Officieel heet het station ‘UVB-76’. Het werd oorspronkelijk uitgezonden vanuit de buurt van Leningrad (nu Sint-Petersburg), maar werd in 2010 kort stil voordat het zijn activiteiten hervatte vanaf een nieuwe locatie, vermoedelijk ergens in de buurt van Moskou.

Het fenomeen heeft lucht gegeven aan talrijke geruchten en theorieën. Zou het een ‘dodemanssignaal’ zijn dat als het stopt, de Russische atoomwapens worden gelanceerd ingeval het Russische leiderschap iets overkomt.

Frequentie 4625 kHz of 4,625 Mhz bestaat nog steeds vandaag en iedereen kan hierop afstemmen, mits men nog over een korte golf (wereld-) ontvanger beschikt. En dat zijn er nog maar weinigen, radio-amateurs uitgezonderd.
De kans op het horen van iets anders dan de aanhoudende zoemtoon is echter klein. Soms wordt de toon onderbroken door korte berichten die om de paar weken of zelfs maanden verschijnen.

Lang is er weinig meer op de frequentie gehoord. De enige volledig eerdergenoemde samenhangende zin: *“ik ben 143. Geen antwoord ontvangen”*, werd in 1997 opgenomen. Sindsdien is er niets meer van gehoord.

Vermoedens liggen voor de hand als zou het hier gaan om een militaire operatie die geheime boodschappen naar legeronderdelen uitzendt. RT heeft de Russische autoriteiten om een reactie gevraagd, maar lieten weten dat deze informatie over deze radiofrequentie niet openbaar is.

De eerste informatie over dit systeem kwam in de jaren tachtig naar voren en in de jaren negentig begonnen deskundigen vrijgegeven details te delen. Dmitri Volkogonov, een Russische generaal en voormalig adviseur van de Russische President Boris Jeltsin, bevestigde indirect het bestaan van dit systeem dat tot doel zou hebben (gehad) om bij uitschakeling van de Russische leiders atoomwapens automatisch zou worden ingezet voor wat heet ‘mutually assured destruction’, wederzijds verzekerde vernietiging. Om dit type systeem effectief te

laten functioneren, is betrouwbare communicatie essentieel en volgens geruchten zou ‘de zoemer’ dienen als een belangrijk communicatieknooppunt. Het station heeft daarom ook niet voor niets de bijnaam ‘Doomsday Radio’.

Er zijn nog veel vragen over dit geheimzinnige signaal. De vraag is dan ook wat nu feitelijk waar is en wat fictie is. Feit is dat radioverbindingen enkele decennia geleden essentieel waren voor de communicatie. Het aantal legeronderdelen dat nog over radio-ontvangers beschikt is inmiddels zo klein, dat deze vorm van communicatie misschien weer relevant kan worden.

Voorlopig blijft het bestaan van station ‘UVB-76’ in nevelen gehuld.